

Groen in de kern Kilder!

krusing met bomen tussen es en veld

Werkboek voor de gemeente Montferland bij het GroenStructuurplan voor de kern Kilder

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Kilder in het GSP	5
1.2 Elke kern zijn eigen werkboek	5
1.2 Opzet en werkwijzer	5
2 Sluit aan bij het landschap!	6
2.1 Landschap tot in het dorp	6
2.2 Accentueer historische routes	6
2.3 Groene poorten als entree	7
2.4 Doorzichten naar berg en broek	7
3 Versterk karakteristiek van het dorp Kilder !	8
3.1 Een multifunctioneel veilig dorpshart	8
3.2 Dorpsrand in het groen	8
3.3 Versterk de wijken	9
3.4 Ommetjes vanuit de rand	9
4 Zorg voor draagvlak in projecten!	10
4.1 Het kruis van Kilder	12
4.1.1 De rotonde	13
4.1.2 De Hoofdstraat	15
4.2 De omzoming van Kilder	16
4.3 Erven om Kilder	17
4.4 Versterk de wijken	17
4.4.1 Wijdeveld, Groeneveld en Captain Goodwinstraat	18
4.4.2 Schuttersveld	18
4.4.3 Kilder-West en Kilder-Oost	19
5 Kaartbijlagen	20
5.1 visie op de groenstructuur 2010 - 2030	21
5.2 te versterken groen	23
5.3 te behouden waardevolle groenstructuur	25
Colofon	26

centraal in Kilder ligt het kruis van de met bomen beplante en de zone van school naar kerkhof
op het kruispunt staat de kerk met een een monumentale beuk ervoor

Kilder is in het noorden en westen op de hogergelegen akkers (de es) gegroeid, wat in de sfeer van de wijken erfahrbaar moet blijven
de groene dorpsrand dient hier gekoesterd te worden en bij de dorpsuitbreidingen en het nieuwe sprotveld te worden opgenomen

Kilder vanaf de plek waar de Doetinchemseweg is omgelegd naar de rotonde
aan deze oostkant kijk je vanuit Kilder over de openheid van de lagergelegen broekontginningen

1. Inleiding

1.1 | Kilder in het Groenstructuurplan

De gemeente Montferland ligt op de overgang van het rivierengebied van Rijn en IJssel naar het zandgebied van Oost-Nederland. In de loop der eeuwen zijn, op hogere delen rond de berg, langs de IJssel en op het dekzand, nederzettingen gesticht die zijn uitgegroeid tot hedendaagse dorpen.

In het Groenstructuurplan voor de kernen in Gemeente Montferland zijn de kernen ingedeeld naar aanleiding van hun ligging in één van de drie landschapsensembles die het landschapontwikkelingsplan in de gemeente onderscheidt:

1. de Montferlandse Berg met krans van dorpen;
2. de historische rivierterrassen van de oeroude IJssel
3. het zandgebied rondom Didam;

Kilder is één van de kernen die om de Montferlandse berg liggen op de overgang tussen de berg en een krans van broekontginningen.

1.2 | Elke kern zijn eigen werkboek

Als brug tussen de groenstructuurvisie en de uitwerking ervan in projecten bevat dit GSP voor elke kern een apart werkboek. Deze zijn bedoeld voor degenen in de gemeenten die beroepsmatig betrokken zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied. Maar ook initiatiefnemers van projecten in de kernen kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Het boek biedt handreikingen voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten.

1.3 | Opzet en werkwijzer

Volgens de visie van het GSP wordt in iedere kern gewerkt volgens drie motto's. In dit werkboek wordt aangegeven hoe ze in Kilder kunnen worden uitgewerkt.

In twee hoofdstukken van dit werkboek is in twee maal vier lagen de groenstructuur van Kilder uiteengelegd. Daaruit kan worden afgeleid waar en hoe de groenstructuur versterkt en aangevuld kan worden. In het laatste hoofdstuk wordt voor een aantal gebieden een voorzet gedaan voor de wijze waarop de groenstructuur in verschillende projecten zou kunnen worden versterkt en tegelijk bij kan dragen aan draagvlak voor zo'n project door aan te sluiten bij de wensen en problemen van inwoners van Kilder.

Achter in dit werkboek is een kaart opgenomen met de elementen in de huidige groenstructuur die volgens dit GSP behouden dienen te blijven. Daarmee koestert de gemeente de eigenheid van iedere kern. Dat karakter en de aantrekkelijkheid van de kern als woon- en werkplek dient evenwel constant een punt van creatieve zorg te blijven. Het dorp ontwikkelt zich voortdurend en dat maakt dat de groenstructuur steeds onder druk staat. Daarom biedt het GSP allerlei kansen om de eigenheid en aantrekkelijkheid van de kern te versterken. Deze zijn op een transparante kaart opgenomen. Daardoorheen is de kaart met te behouden elementen te zien. Samen vormen ze de visie van dit GSP op de groenstructuur van Kilder die is samengevat op één visie-kaart.

Deelgebieden in het landschapsensemble van de Montferlandse Berg:

- 1) het bosgebied op de berg,
- 2) de flank met akkers,
- 3) de kring van dorpen,

B kleine kernen - grote kernen

1. In de kleine kernen zorgt het landschap steeds op een andere manier voor de groenstructuur.
2. De grotere kernen, Didam en 's-Heerenberg, sluiten met hun hoofdstructuur aan op het landschap terwijl daarbinnen de groenstructuur van de wijken wordt gebaseerd op hun eigen interne karakteristiek.

C Kilder

In vergelijking met de andere kleine kernen is Kilder bijzonder door de monumentale rij bomen aan de Hoofdweg die van de hoge es naar het open lage veld loopt.

Als een visgraat lopen zichtlijnen vanaf de Hoofdweg door de wijkjes naar het landschap

2. Sluit aan bij het landschap!

2.1 | Landschap tot in het dorp

Kilder ligt onder aan de es op de oostelijke helling van de berg. Ten westen van Kilder liggen de ontginningen van Kilderse Hei en de Kilderse Slagen. Op de overgang van berg naar ontginningen ligt vanouds een reeks boerenerven in een boog om het huidige Kilder heen.

Kilder is de afgelopen decennia de helling van de berg opgegroeid. Vandaar dat Kilder aan drie kanten begrensd wordt door hogere landbouwgronden. ■

Hier zijn (zand-)paden met af en toe een berk en hagen van beuk en meidoorn typerend.

Aan de oostkant grenst het dorp aan de lage gronden. ■
Daar zijn historische elzen-essen-singels en ruige meidoornhagen op de kavelgrenzen karakteristiek.

Laat die landschapselementen tot in de kern doorlopen.

2.2 | Accentueer historische routes

Aan de zuidoostkant op die overgang van hoge naar lagere gronden kruisen de historische doorgaande wegen langs de oost- en westkant van de berg elkaar. Daar begint de ontwikkeling van het dorp. Daar ligt de kerk, de school en het Schuttersveld. Vanaf dat kruispunt is Kilder de akkers op de bergflank opgegroeid. Beplant de wegen om de berg (Beekseweg en Zeddamseweg) met linden.

Geef de Hoofdweg naar Wehl (en naar de snelweg) een robuuste lijnbeplanting. De weg naar het oosten (Doetinchem) loopt door de ontginning van woeste nattere gronden. Daar passen elzensingels langs de weg.

De Rozenpas op de oostrand van het dorp kan ingepast worden met een meidoornhaag en de Molenweg over de voormalige es dient geaccentueerd te worden met groepen berken en af en toe een solitaire eik.

De Schoolstraat: ruimte voor een paar berken! De coniferen aan het eind staan doorzicht naar het landschap 'in de weg'

in de Hoofdstraat zijn oude en nieuwe kastanjes door ziekte aan vervanging toe

2.3 | Groene poorten als entree

Kilder heeft twee hoofdentrees. Een derde ligt aan de noordkant: daar rijdt men écht het dorp in.

De entrees geven nu niet de indruk dat men een dorp binnenrijdt.

Markeer daarom deze entrees met een groene poort.

De entrees kunnen zo ook ingezet worden voor de verkeersveiligheid. Ze attenderen het verkeer er op dat ze de bebouwde kom van het dorp inrijden.

2.4 | Doorzichten naar berg en broek

Wees zuinig op de uit -en doorzichten naar de berg vanaf de dorpsrand maar ook vanuit het dorp.

Kilder is (met name in de oudere wijken) niet heel rijk aan openbaar groen in het dorp, maar door de groene voortuinen en omdat vanuit de meeste straten zichtlijnen lopen naar het omliggende landschap komt Kilder toch als een groen dorp over.

Koester die zichtlijnen!!

Zichtlijnen kunnen ook goed onder bomen doorlopen, of over een lage haag heen.

de westelijke entree: een lindenweide als groene poort

de Rembrandt met een doorkijkje naar het broekgebied

3. Versterk de karakteristiek van het dorp Kilder!

3.1 | Een multifunctioneel veilig dorpshart

Kilder heeft een concentratie aan voorzieningen aan de Hoofdweg en dwars daarop op de lijn tussen het kerkhof en de school. Dat heeft tot gevolg dat de dorpingen dit deel van de Hoofdstraat vaak bezoeken en over moeten steken. Tegelijkertijd loopt midden door de Hoofdweg ook een drukke verkeersroute -ook voor zwaar verkeer - richting de snelweg. Dat leidt tot gevaarlijke situaties, zeker voor de schoolgaande jeugd. Maak van dit deel van het dorp toch zoveel mogelijk een verblijfsruimte en minder een verkeersruimte. Met de herinrichting van het meest zuidelijke deel is hiermee reeds begonnen. Trek deze aanpak van de Hoofdstraat door tot aan de Van Marlestraat. De groenstructuur kan hierin een belangrijke rol vervullen.

In de ruimtes rond de school, de kerk en het kerkhof kunnen de bestaande en nieuwe bomen het multifunctionele veilige hart van Kilder duurzaam groen houden.

3.2 | Dorpsrand in het groen

Kilder ligt vrijwel geheel open in het landschap, duidelijk zichtbaar van alle kanten. De dorpsrand komt over het algemeen groen over.

In de dorpsrand vinden op verschillende plekken echter ontwikkelingen plaats zoals de bouw van twee woonwijken en de aanleg van een voetbalveld.

Verrommeling dient te worden tegengegaan. Voorgesteld wordt daarom om rond de dorpsrand groen te houden door een lage meidoornhaag of een singel van meidoorn en eiken aan te leggen rond de nieuwbouw en de sportvelden.

de herinrichting van het voorste stuk van de Hoofdstraat wordt als prettig ervaren

zicht op Kilder

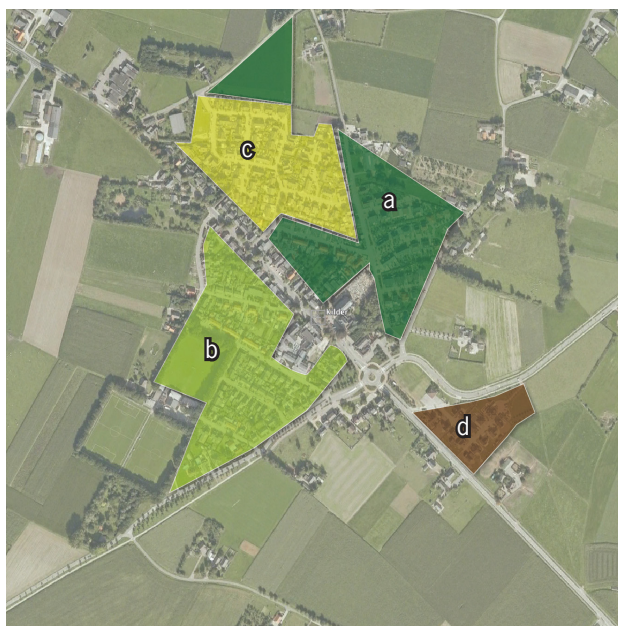

3.3 | Versterk de wijken

a en b. De wijken in het oosten (a) en het westen (b) liggen op hogere zandgronden. Vanuit de straten is doorzicht naar het landschap. Om die ligging te benadrukken dient toekomstige beplanting hier te bestaan uit groepen of solitaire berken. De twee nieuw te bouwen wijkjes in het westen en het noorden dienen op eenzelfde wijze te worden uitgewerkt.

c. De wijk tussen de Hoofdweg en de Molenweg is meer naar binnen gericht. Aansluitend bij het karakter van deze wijk met woonerven en rondlopende wegen zijn kleinere bomen op zijn plaats. Het grasveld is als groen speelterrein belangrijk voor de groenstructuur van deze wijk. Enkele grote bomen (eiken en berken) maken dit tot een prettige plek.

d. Het Schuttersveld krijgt als geheel een smalle randbeplanting die dit wijkje landschappelijk inpast.

3.4 | Ommetjes langs de rand

Dorpsbewoners hebben behoefte aan mogelijkheden om een ommetje te maken in het dorp maar ook door het omliggende landschap. Maak hiervoor een route langs de meidoornhagen en singels (zie 3.2) om het dorp. Dit pad - letterlijk een ommetje om het dorp - vormt een schakel tussen de woonstraten en de paden naar het landschap.

Het aanleggen van nieuwe wandelpaden langs kavelgrenzen of het herstellen van oude paden vanuit de dorpsrand het landschap in dient gestimuleerd te worden.

de Groeneweg; haagbeuk in plantvak

ommetje langs de (te bebouwen) noordrand, nog zonder haag

4. Zorg voor draagvlak in projecten!

aandachtsgebieden en projecten

Ontwerpschets voor de groenstructuur van Kilder

de kerk en de pastorie; statig monumentaal en beeldbepalend aanzicht voor de entree

een vrachtauto rijdt langzaam door het onlangs heringerichte deel van de Hoofdstraat

bij de Geldersche Hoeck zijn enkele bomen op zijn plaats, zonder het parkeergemak te belemmeren

4.1 | Het kruis van Kilder

De meeste belangrijke openbare gebouwen en functies liggen in Kilder bij elkaar in een kruisvormig gebied bestaande uit een strook langs de Hoofdstraat en dwars daarop een baan van het kerkhof naar de school. Je zou dit deel van het dorp 'Kilder Kruis' kunnen noemen, daarmee verwijzend naar de naam die op oude topografische kaarten op deze plek staat aangegeven.

Dit Kilder Kruis vormt door de aanwezigheid van de kerk met pastorie en begraafplaats, de school, allerlei winkels en diverse horecagelegenheden het hart van Kilder. Hier zijn alle elementen voor een knus dorpshart aanwezig.

Echter, de uitdrukking 'Kilder draagt zijn kruis' is ook van toepassing. De Hoofdstraat maakt namelijk deel uit van een doorgaande route naar een oprit van de snelweg A18. Hierdoor werd het dorpshart vooral een verkeersruimte, terwijl hier de verblijfsfunctie minstens zo belangrijk zou moeten zijn.

Recent is een deel van de straat heringericht. De grote beuk bij de kerk vormt samen met de kastanjes van de overkant van de straat voor een groene uitstraling van dit verblijfsgebied. Door de inrichting met een versmalling en tweedeling van het wegprofiel kunnen kinderen veilig oversteken en kan men rustig winkelen.

Deels is de herinrichting nog niet geslaagd te noemen doordat hij niet ingepast is in een robuuste groenstructuur voor het dorpshart in zijn omgeving. Hiervoor moet aan de zuidkant de rotonde aangepakt worden en aan de noordkant de Hoofdstraat.

4.1.1 | De rotonde [1a]

Aan de zuidkant ligt een rotonde die richtingsloos - 'opgeleukt' met plantsoenstroken - kaal aan het dorpshart grenst. Voorstel is om de rotonde door middel van een stevige meidoornhaag aan de zuidkant tussen de rijweg en het fietspad bij het dorp te betrekken. Deze haag kan zich naar beide kanten langs de dorpsrand voortzetten. Daarnaast zou de boomweide langs de Beekseweg doorgezet moeten worden naar de oostkant van de rotonde.

Ongeveer twintig jaar geleden is de samenkomst van wegen vanuit Beek en Zeddam - deel van het dorpshart van Kilder - veranderd in een kruispunt. Daartoe werd de Doetinchemseweg die eerst 100 meter ten zuiden van het dorpshart op de Zeddamseweg uitkwam naar het noorden verlegd en via het laatste stukje van de Rozenpas aan het kruispunt gekoppeld. Het oude tracé is nog te vinden op het Schuttersveld.

Het kruispunt werd vormgegeven als een rotonde. Daardoor is de verkeerssituatie wellicht overzichtelijker geworden, maar de landschapelijke logica achter het beloop van de wegen is verloren gegaan. Het is nu onduidelijk of de rotonde in het dorpshart ligt of juist net erbuiten. Het stedelijk plantsoen in de berm lijkt er op te duiden dat de rotonde in het dorp ligt. De versnippering en richtingsloosheid van de rotonde verstoort dit echter. De rotonde grenst kaal aan het dorpshart.

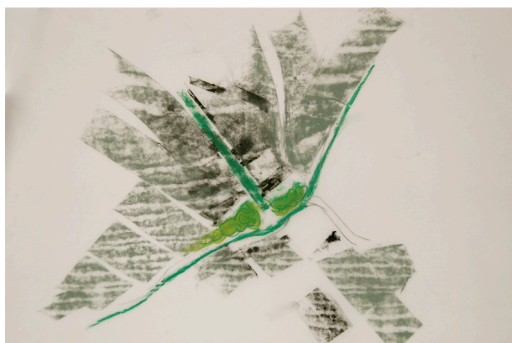
Voorstel is om de rotonde door middel van een stevige meidoornhaag

een fraaie lindenbrink aan het begin van het dorp

voorstel: een stevige meidoornhaag die de rotonde ruimtelijk-visueel bij het dorp betreft

principeschets

aan de zuidkant tussen de autobaan en het fietspad bij het dorp te betrekken. Deze haag kan zich naar beide kanten langs de Beekseweg en langs de Rozenpas voortzetten. De Doetinchemseweg zal hierdoor weer overkomen als een weg van buiten het dorp die bij de Rozenpas het dorp inkomt.

Het is gewenst dat de strook met bomen langs de Beekseweg doorgezet wordt naar de oostkant van de rotonde. Wellicht dat met de eigenaar van het parkeerterrein aldaar afspraken gemaakt kunnen worden over de aanplant van een aantal bomen. Zo kan Kilder en de horeca vlakbij de rotonde zich op eenvoudige (en relatief goedkope) wijze aantrekkelijk in het landschap presenteren.

Met deze aanvullingen op de robuuste groenstructuur wordt de rotonde-omgeving deel van het dorpshart.

inrichtingsschets voor de rotonde waarbij de linden van de Beekseweg aansluitien bij die van het Schuttersveld en deze samen met de lage meidoornhagen de rotonde bij het dorp betrekken

4.1.2 | De Hoofdstraat [1b]

Belangrijk is dat ook het deel van Hoofdstraat tot aan de Van Marlestraat opnieuw ingericht wordt. De bestrating ligt er niet florissant bij en de kastanjes zijn in zorgelijke conditie. Er dient gekozen te worden voor een nieuwe profilering van de weg waarin een nieuwe robuuste lijnvormige beplanting van bomen van een andere soort (iep) wordt opgenomen.

De ruimte die de straat biedt is minder breed dan bij de kerk. Als gekozen wordt voor een eenzijdige beplanting is er ruimte voor de bomen om duurzaam uit te groeien tot een beeldbepalende lijn in de groenstructuur van Kilder.

Dat vereist een wegprofiel waarin voor de bomen en hun boomspiegels veel ruimte wordt genomen. Voor het beeld is het noodzakelijk dat deze lijn van bomen zo min mogelijk over grote afstanden wordt onderbroken. De plantafstand van de bomen zal daarom zeker in de eerste fase na aanplant klein moeten zijn. Tevens moet de plaatsing van de bomen goed afgestemd worden op de opritten naar de erven. Mocht er hier en daar een boom uit (moeten) vallen dan blijft de lijn als geheel zo in stand.

Bij de nieuwe aanplant moeten de benodigde ondergrondse maatregelen voor het duurzaam groeien van de bomen genomen worden.

ook de 'jongere' kastanjabomen zijn aangetast door de bloederziekte

voorstel: herinrichting van de Hoofdstraat met een profiel waarin meer ruimte is voor bomen om uit te groeien

*de indrukwekkende gemengde haag langs het sportveld in de Sportlaan
deze haag en de bomen dienen waar mogelijk de basis te vormen voor de groenstructuur in de nieuwe wijk die hier gepland is*

4.2 | De omzoming van Kilder [2]

Er zijn vele wegen die naar Kilder leiden. Vanaf veel van die wegen zie je het dorp open in het landschap liggen. In delen van de dorpsrand is beplanting aanwezig die het dorp landschappelijk inpast. Een goed voorbeeld is de gemengde haag rond het sportveld naast het Kelrehus. Waar mogelijk dient bij de nieuwbouw deze haag inspiratie te zijn voor de herinrichting van het groen.

Voorstel is om rond meer delen van de dorpsrand zo'n haag aan te brengen. Dat biedt allerlei mogelijkheden. Het maakt een vloeiende inpassing in het landschap mogelijk van de recente nieuwbouwwijk en het nieuwe sportveld. Het maakt de entrees van het dorp veel duidelijker. De haag om de rotonde kan erin opgenomen worden. En het maakt de aansluiting op de wandelommetjes mogelijk. Als aan deze hagen ook steeds een pad is gekoppeld heb je letterlijk een dorpsommetje!

Vanuit het dorp kun je middels de hagen aansluiten bij de cultuurhistorische elementen en al bestaande wandelroutes van de Loolaan, het Horstje en het Braamtse Gat. De knooppunten van de wandelroutes zou je kunnen accentueren met een solitaire boom. De dorpsraad zou hiertoe initiatiefnemer kunnen zijn. Zo krijgt Kilder een heel eigen gezicht.

een meidoorn- of gemengde haag om de kern heen past het dorp in het landschap en levert meteen een bijzonder dorpsommetje op

4.3 | Erven om Kilder [3]

Speciale aandacht kan besteed worden aan de (boeren)-erven die net buiten het dorp liggen. Een project ter stimulering van de toegankelijkheid van het landschap vanuit de dorpsrand via paden langs enkele kavelgrenzen en de verfraaiing van de erfbeplantingen kan de groenstructuur van Kilder als geheel sterk verbeteren.

Een voorbeeld van zo'n erf is molen 'De Rembrandt', die niet meer als molen in gebruik is. Het is een stuk cultureel erfgoed dat je zou moeten koesteren. Deze molen is een vervanging van de oude molen 'De Vos' (uit 1882) die tijdens de stormramp van 1925 werd verwoest. De Rembrandt werd met nationale steun uit Hazerswoude gehaald en in Kilder opgebouwd.

De molen ligt er nu niet florissant bij in het landschap, terwijl hij wel uit de weidse omtrek zichtbaar is. De molen is over de Molenweg goed bereikbaar en zou een parel in het landschap kunnen zijn. In de erfbeplantingen in de omgeving van de molen trekken, opslag van containers en enkele coniferen de aandacht, terwijl een inheemse laagblijvende beplanting in 'het molenbiotoop' het cultuurhistorisch verhaal beter zou vertellen. De voorgestelde gemengde hagen langs de dorpsrand zouden ook als randbeplanting van de erven om de molen toegepast moeten worden.

de molen

4.4 | Versterk de wijken

Er is een duidelijk onderscheid te maken in de wijken van Kilder. Enerzijds heb je de wijken aan de buitenzijde met hun rechte straten en hun zichtlijnen naar het landschap.

Anderzijds heb je het middengebied dat pas in de afgelopen twintig jaar bebouwd werd. Het kenmerkt zich door kronkelende straten die niet op het landschap gericht zijn, maar naar binnen. Zo zijn daar een aantal aan elkaar geschakelde woonerven ontstaan. In de beplanting kun je deze verschillen accentueren.

links: Hagelkruis, een korte rechte straat met aan het eind een doorzicht naar het landschap
rechts: de Groeneweg

een tussenpaadje in de wijk met woonerven

4.4.1 | Wijdeveld, Groeneveld en Captain Goodwinstraat [4a]

De wijk tussen Molenweg en Hoofdstraat heeft doodlopende straten, heesterveldjes, wandel- en fietsverbindingen. De wijk zou opknappen van een minder versnipperd groenbeeld.

Verwijder waar de plantsoenen niet te klein zijn de sierheesterbeplanting en maak er grasveldjes van waar de bestaande bomen van de tweede grootte mooi in uit komen. Om een duidelijk onderscheid te maken met de rest van Kilder zouden de bestaande bomen als ze aan vervanging toe zijn moeten worden vervangen door prunussen. Aantrekkelijke bloeiende bomen die het goed zullen doen in deze straten.

4.4.2 | Schuttersveld [4b]

Aan de overkant van de rotonde vinden we het Schuttersveld, een vrij recente nieuwbouwwijk achter het manifestatieveld van het dorp. Het Schuttersveld ligt in het lagere deel van het dorp op de overgang naar de lagere en (voorheen) nattere landschappen in het oosten.

De tuinen met erfafscheidingen liggen pal langs de weg en geven een onrustig beeld. Met name de metalen hekken doen afbreuk aan een dorpse entree. Er lijkt hier weinig mogelijk om de Zeddamsesweg als historische route met linden erlangs te realiseren. Wie weet biedt een ervenproject met de aanwonenden een oplossing.

De linden langs het manifestatieterrein dienen gekoesterd te worden. Ze kunnen de beëindiging gaan vormen van de beplanting met linden van de weg naar Zeddam.

linden langs Schuttersveld, onderbeplanting mag weg

4.4.3 | Kilder-West en Kilder-Oost [4c]

Omdat de wijken aan de buitenzijde zo'n duidelijke relatie met het landschap van de akkers op de hogere gronden hebben is het hier mooi groepen berken of 'berkenstoelen' (berken waar al vroeg de top is uitgehaald waardoor ze meerstammig opgroeien) in gras toe te passen. Met name langs de Molenweg liggen daarvoor mogelijkheden. De zijstraten van de Molenweg hebben op het moment geen beplantingen of een rij jonge bomen waarvan de moeraseiken in de Lindeboom het meest opvallen. Op termijn zouden deze door acacia of fruitbomen (als er minder ruimte is) moeten worden vervangen, omdat de moeraseiken te groot worden voor deze straat.

De straten in het westen van Kilder zijn over het algemeen vrij kaal. Als er zich een gelegenheid voordoet om in zo'n straat een groep berken te planten moet deze gegrepen worden. Ook kan het aanplanten van berken in de voortuinen worden gestimuleerd. Zeker in combinatie met hagen (beuk, meidoorn, liguster).

De wijkjes die op het voetvalveld en in het noorden worden gerealiseerd dienen ook aan een straat die uitkijkt op het landschap te worden gesitueerd.

De bomen en de gemengde haag om het sportveld dienen de basis te zijn voor de groenstructuur van het nieuwe wijkje!

In de noordelijke uitbreiding is een groep berken, of een solitaire eik in gras op zijn plaats. De bomen moeten dan wel de ruimte krijgen om uit te groeien.

Kilder-West: de Zuiderstraat

Kilder-Oost: Lindeboom met moeraseik

speelveldje aan het eind van Lindeboom aan de Rozenpas, de moeraseiken kunnen op den duur vervangen worden door berken of meidoorns om meer aan te sluiten op het landschap van de es

5. Kaartbijlagen

5.1 | **visie op de groenstructuur 2010 - 2030**

5.2 | **te versterken groen**

5.3 | **te behouden waardevolle groenstructuur**

Visie op de groenstructuur 2010 - 2030

	vernieuwen laan met bomen eerste grootte (iep)		te behouden open dorpsrand met uitzicht
	berken planten als begeleiding van de Molenweg		te behouden uitzichten
	behoud en versterk wegbeplanting (linde)		
	planten meidoornhaag (1 meter hoog)		
	behoud en verlenging wandelpad en singel		
	versterking omgevingskwaliteit dorpshart		
	groene poorten		
	uitzichten + berkenstoelen (blokhagen Acer campestre)		
	toevoegen 5 solitaire bomen 1e grootte		dorpsrand met lage meidoornhagen en singels
	bomen 2e grootte (prunus) in gazon (+ sneeuwbes)		openheid naar broekontginning (elzensingels om weides)

Te versterken groen

	vernieuwen laan met bomen eerste grootte (iep)		
	berken planten als begeleiding van de Molenweg		
	versterk wegbeplanting (linde)		
	planten meidoornhaag (1 meter hoog)		
	verlenging en aansluiting wandelpad en singel		
	versterking omgevingskwaliteit dorpshart		
	groene poorten		
	uitzichten + berkenstoelen (blokhagen Acer campestre)		
	toevoegen 5 solitaire bomen 1e grootte		versterk dorpsrand met lage meidoornhagen en singels
	bomen 2e grootte (prunus) in gazon (+ sneeuwbes)		openheid naar broekontginning (elzensingels om weides)

Te behouden waardevolle groenstructuur

- te behouden open dorpsrand met uitzicht
- te behouden uitzichten
- te behouden bestaande groen-elementen
- behoud of vernieuw laan met bomen eerste grootte
- behoud boombeplanting (linde)
- behoud wandelpad en singel

Colofon

Werkboek Kilder

visie voor het GroenStructuurPlan Kernen Montferland

opgesteld in samenspraak met de dorpsraad van Kilder

in opdracht van gemeente Montferland

sector grondgebied, afdeling openbare werken

schokland
landschap, ontwerp en verhaal

Ir H.J.J.C.M van Blerck
De Watertoren 5
3912 AK Rhenen
0317 614735
info@schokland.com
www.schokland.com

 WATER
buiten in beeld

Ing G.J. Baltjes
De Watertoren 5
3912 AK Rhenen
06 15022361
hanneke@schokland.com

Ing. F. Jonkman
Zutphensestraat 92
6971 ES Brummen
06 51325211